

Nytårstale 2014

Aleqa Hammond, Formand for Naalakkersuisut

Kære landsmænd,

Endnu et begivenhedsrigt år er endt. 2013 er gået. Jeg vil takke jer for den indsats, I hver især har ydet, for jeres familie, for jeres arbejde, og for jeres land. Jeg ønsker alle borgere i Grønland et lykkebringende og fredfyldt nyt år.

2013 blev på mange måder et skelsættende år. Der blev truffet mange vigtige beslutninger. Beslutninger, der alle har det mål, at sikre et stabilt fundamentet for dit, mit og vores fortsatte arbejde med at virkeliggøre et selv bærende samfund. For Naalakkersuisut's fornemmeste opgave er at bane vejen for et stærkere og bedre samfund. Træffer vi ikke de nødvendige beslutninger i dag, vil det gå ud over den næste generation. Derfor handler vi hellere nu, fremfor senere.

Et eksempel på, at Naalakkersuisut har mod på at træffe store og vigtige beslutninger, er ophævelse af nultolerance overfor uranholdige mineraler. Ophævelsen betyder ikke, at der her og nu skal godkendes miner med uran indhold. Ophævelsen betyder, at vi sammen med Danmark går i gang med at skrive regelsættet for uranudnyttelse. Reglerne skal følge de højeste internationale standarder for beskyttelse af miljøet og sundheden. Først når denne proces er afsluttet vil Naalakkersuisut tage stilling til konkrete ansøgninger fra mineselskaber.

Selvstyret blev indført i 2009. Retten til undergrunden blev overtaget 1. januar 2010. Vi er på vej til at implementere ånden i Selvstyret – nemlig at tage skridtene hen imod at Grønland kan blive en stat. Vi kan ikke blot læne os tilbage, og vente på, at øget selvstændighed kommer af sig selv. Vi er selv nødt til at skabe rammerne for at det kan ske, og det kan også betyde at vi i dag synes at der er tale om utraditionelle beslutninger og/eller metoder. Men det vil helt sikkert stå i et andet lys når vi engang ser tilbage på det arbejde vi gjorde, når vi er blevet til en stat i fremtiden. Jeg er stolt over at stå i spidsen for en regering og et samfund, der er villige til at tage de skridt, der er nødvendige for at nå målet.

Vi har underskrevet en udnyttelsesaftale med London Mining. Forude venter forhandling om en IBA-aftale. Den skal sikre, at Grønland får mest muligt ud af de aktiviteter mineselskabet vil gennemføre i Isukasia. Projektet vil, når det bliver realiseret, medvirke til at udvikle vort samfund. Det er Naalakkersuisut's ambition at få tilkøbt lokal arbejdskraft, og brugen af lokale virksomheder til projekterne. Det er den bedste måde at få integreret råstofprojekterne på i vores samfund.

Ledighed

For vi står overfor nogle store udfordringer.

En udfordring er, at vi står overfor en gruppe, på ca. 700 borgere, der har så alvorlige problemer, at de p.t. hverken kan arbejde eller deltage i en beskæftigelsesrettet indsats med aktive tilbud. Derudover er der en gruppe på ca. 3.000 borgere, der modtager førtidspension. Førtidspensionister og borgere på offentlig hjælp over en længere periode, står udenfor en væsentlig del af samfundsudviklingen og risikerer at blive socialt isolerede og udvikle svære sociale problemer. Vi skal tage os af vore svage. Men det kræver selvsagt også en stor indsats for at holde antallet af førtidspensionister på et minimum - samt at få så mange af vores borgere, som er på midlertidig sociale ydelser tilbage på arbejdsmarkedet.

En anden udfordring er, at der i oktober 2013 er registreret godt 3.000 ledige borgere, og det samtidig med, at der er behov for flere på arbejdsmarkedet. Naalakkersuisut har en ambitiøs målsætning om at arbejdsløsheden skal minimeres. For at indfri dette har vi iværksat en række målrettede initiativer. Som eksempelvis opkvalificering af de ledige til regulær efteruddannelse, og kurser i personlig udvikling. Vi har aldrig før afsat så mange midler til at få ledige tilbage på arbejdsmarkedet, hvilket viser hvor meget vi prioriterer indsatsen.

En anden uheldig tendens er ungdomsarbejdsløsheden. Den har aldrig været højere end den er i dag. Her har vi et mål om, at så mange som muligt kommer ind på ungdomsuddannelserne. For vi kan som samfund ikke acceptere, at så stor en del af vore unge ikke får en god start på deres voksen tilværelse og dermed bliver selvforsørgende. Vi har som samfund en forpligtelse til at understøtte de unge mest muligt.

Men det er ikke kun os folkevalgte, der skal løse denne opgave. Også forældrene bidrage har et ansvar til, at støtte op om, at de unge gennemfører

en uddannelse. Det gør forældrene ved at interessere sig for og støtte de unge i deres bestræbelser på at gennemføre deres uddannelser. Med støtte, mener jeg også, at der i tillæg hertil skal sættes krav til de unge om at de også yder deres bedste for at gennemføre en uddannelse.

Uddannelse

Naalakkersuisut's målsætning er, at samfundets uddannelsesniveau bliver højnet. Med en bedre uddannelse vil flere unge komme i gang på arbejdsmarkedet, og blive selvstændige forsørgere af sig selv og deres kommende familier. Flere vil dermed have forudsætningerne for at starte og gennemføre en uddannelse.

Derfor skal bl.a. uddannelsesvejledning styrkes. Inatsisartut vedtog under efterårssamlingen lov om uddannelses- og erhvervsvejledning. Dette betyder, at der lovgivningsmæssigt er fastsat klare bestemmelser om, hvordan en optimal vejledning af vore børn og unge skal gribes an.

Naalakkersuisut har i 2014 afsat 18 mio. kroner til oprettelse af et nationalt vejledningscenter. Den vil have til opgave at uddanne vejledere, at lave vejledningsmaterialer, at styrke allerede eksisterende lokale vejledningscentre samt og ikke mindst, at oprette lokale centre, som specielt skal tage sig af social- og psykologisk vejledning af unge under uddannelse.

Det er Naalakkersuisuts målsætning, at erhvervsuddannelsesområdet skal prioriteres i langt højere grad i fremtiden end området er nu. Langt flere unge skal vejledes til at komme i gang med en erhvervsuddannelse, umiddelbart efter folkeskolen. I sammenhæng med dette skal skolernes fysiske rammer udvides, kollegier og skolehjem bygges og praktikpladser oprettes således for at få flere unge i gang med en erhvervsuddannelse. Alle unge uanset sprogkundskaber skal i fremtiden tilbydes uddannelse til gavn for dem selv og samfundet.

Det er vigtigt, at tilpasse erhvervsuddannelserne til fremtidens behov. Derfor arbejder Naalakkersuisut på, at især erhvervsuddannelserne indenfor byggeri, fiskeri, levnedsmiddel samt råstofsektoren tilpasses det fremtidige behov i samfundet. Der skal meget til for at nå disse mål. Men Naalakkersuisut er sikker på, at alle gode kræfter på skolerne, i bestyrelserne, på arbejdspladserne og hos den enkelte i samfundet vil være med til at løfte opgaven, således at vi i fællesskab kan nå målet.

Der bliver snakket meget om ikke-levende ressourcer i det politiske debat, og vi glemmer nogen gange, at det vigtigste ressource er mennesket, borgerne, som vi skal investere i. Uddannelse er af fundamental vigtighed. Til jer unge; tak fordi I knokler, og tak til jer, der vender hjem fra udlandet og gør nytte af jeres uddannelse her i landet. I er med til at gøre samfundet stærkere, fordi I med jeres lokalkendskab og nye perspektiver fra udlandet, styrker indsatsen med at udvikle samfundet yderligere.

Det er meget vigtigt for vores land, at vi alle er med til at udvikle vores samfund endnu mere.

For at skabe et sammenhængende Grønland,

har Inatsisartut netop godkendt udvidelsen af havnen i Nuuk. Det er ikke alene Nuuk, men hele Grønland, som havneudvidelsen kommer til gode. Det er også årsagen til, at Naalakkersuisut har arbejdet hårdt for at gøre udvidelsen til en realitet. En anden vigtig del af vores infrastruktur er vores lufthavne. Jeg er derfor glad for, at vi er kommet etableringen af en lufthavn i Qaqortoq et skridt nærmere. For etablering af en lufthavn i Sydgrønland er vigtig for hele infrastrukturen i landet. Det er Naalakkersuisut's mål at få afsluttet de sidste forundersøgelser i løbet af 2014, så der kan træffes en endelig beslutning om lufthavnen på Inatsisartut's efterårssamling.

Det er også Naalakkersuisut's mål, at opgaverne fordeles jævnt over vort land, og at der ikke sker overophedning i visse lokalområder. Naalakkersuisut har i den forbindelse en målsætning om en mere ligelig og balanceret udvikling i landet. Det er Finanslov 2014 et udtryk for, og jeg er stolt over, at vi har opnået det, vi satte os for efter valget i tidligere i 2013.

Naalakkersuisut ser frem til, at Selvstyret, kommunerne og interesseorganisationerne kan gå sammen om en mere robust og holdbar planlægning gennem sektorstrategier og proaktive handlingsplaner.

Balance og Prioritering

Vi gennemlever nogle økonomisk svære år.

På Naalakkersuisut's mange besøg rundt i vort store land, og på de mange møder med befolkningen, har vi oplevet en stor vilje og engagement til at gennemføre forandringer. Vi har også ved selvsyn kunne konstatere et behov for at foretage store investeringer og løse offentlige kerneopgaver bedre.

Det er ikke muligt at imødekomme alle disse ønsker og behov på én gang. Der må træffes nogle hårde valg. Der skal være balance i tingene. Politisk skal der prioriteres mellem løsninger, der bidrager til at løse langsigtede strukturproblemer, eksempelvis det generelt lave uddannelsesniveau, og løsninger på kortsigtede problemer såsom høj ledighed. Vi skal derfor både kunne løse de kortsigtede og de langsigtede udfordringer. Det kræver at vi i fællesskab tør prioritere mellem forskellige behov, når de kommende finanslove skal vedtages.

Strukturreformen, som i 2009 sammenlagde de tidligere 18 kommuner til fire, skal også vurderes. Har reformen virket efter hensigten, og imødekommer reformen de krav vi har til den offentlige sektor? Bruger vi pengene fornuftigt? Kan vi bruge dem bedre? Disse vurderinger vil ske i samarbejde med KANUKOKA, kommunerne og andre relevante parter, for at sikre alle relevante input bliver medtaget i evalueringen.

Det er vigtigt, at diskussionen foregår på faktuelle realiteter og analyser, der belyser emnet inden andet besluttet.

Sundhed

Vi er ikke altid herre over hvornår vi bliver ramt af sygdom. Men jeg er ret sikker på, at vi alle hver især har mulighed for at yde indflydelse på vores liv.

Jeg håber derfor, at mange af jer har besluttet jer for et nytårsfortsæt, som vil gavne jeres sundhed og helbred. Hver især kan vi benytte overgangen til det nye år, til at se på vores vaner i forhold til alkohol, rygning, kost og motion.

Rygning har været og er fortsat en af de allerstørste trusler mod vores helbred. Noget af det bedste, du kan gøre for din sundhed er at droppe tobakken. Gør det for din egen skyld, men især for dine børns og families skyld. Som forælder synes jeg også, at vi skal sikre, at vores børn ikke bliver udsat for de skadelige stoffer fra rygning. Om det er fra andres tobaksrøg, eller at de selv er begyndt at ryge, så opfordre dem til at kvitte tobakken – det får vi alle glæde af.

I den forbindelse kan jeg oplyse, at jeg især er stolt over, at jeg er Formand for et Naalakkersuisut, der er ikke-rygere. Det kan være at det ikke umiddelbart er synligt for enhver, men jeg håber at det i høj grad kan virke som inspiration for andre.

Fiskeri og Landbrug

Fiskeriet er det vigtigste erhverv i dette land. En samlet revision af fiskeriloven samt den overordnede fiskeripolitik har i en del år stået på dagsordenen. Nu har Naalakkersuisut opstillet en plan for at det endelig kan ske.

Naalakkersuisut vil således til efterårssamlingen 2014 fremlægge et forslag til en ny fiskerilov og en samlet lovgivning om ressourcerentebeskatning på fiskeriområdet. Forud for dette vil der blive gennemført et grundigt lovforberedende arbejde med inddragelse af fiskerierhvervet og den finansielle sektor. Naalakkersuisut inviterer hermed de ansvarlige parter til at deltage i dette arbejde på et sagligt og objektivt grundlag.

Departement for Fiskeri, Fangst og Landbrug forbereder derudover forslag til ændring af fiskeriloven til forårssamlingen 2014.

Der foreslås krav om inddragelse af brugerviden i forbindelse med udarbejdelse af den årlige biologiske rådgivning.

Også genindførelse af gummistøvle paragraffen bliver foreslået – kun i det kystnære fiskeri. Eller med andre ord; der skal være krav om, at licensansøgeren skal være beskæftiget med erhvervsfiskeri i mindst to år, og mindst 50 % af ansøgerens samlede bruttoindkomst i de forudgående to år skal stamme fra erhvervsfiskeri.

Der stilles også forslag om dispensationsmuligheder for unge der ønsker at beskæftige sig med erhvervsfiskeri.

Og endelig foreslås adskillelse af fiskerivirksomheder og produktionsvirksomheder i det kystnære fiskeri – dvs. at fiskeriet gennemføres af fiskerne og ikke af producenterne og at man ikke kan fiske, hvis man driver et produktionsanlæg.

Ligesom den nødvendige omstrukturering af Grønlands hovederhverv fiskeriet, så er Naalakkersuisut af den holdning, at der skal arbejdes for et bæredygtigt landbrugserhverv og dermed den nødvendige strukturtilpasning og modernisering. Naalakkersuisut glæder sig derfor til at modtage betænkningen og anbefalingerne fra Landbrugskommissionen i løbet af det første kvartal i 2014.

Internationale relationer

Naalakkersuisut's har et stærkt ønske om, at den voksende interesse fra

udlandet for Grønland og Arktis altid skal forvaltes på en måde så den styrker befolkningen her i landet og landets udviklingsmuligheder. 2013 blev til endnu et år, hvor de internationale relationer blev udbygget og udvidet, som da vi sammen med Island tog initiativ til et intensiveret samarbejde, særligt indenfor sundhed, uddannelse og samhandel, og at Island i november indviede sit Generalkonsulat i Nuuk. I 2014 vil vi åbne repræsentationen i Washington D.C., i USA. Denne vil understøtte indsatsen for at styrke samhandel med USA, og trække investeringer hertil landet.

Grønlands deltagelse i den Internationale Hvalfangstkommission er vigtig. Det er ligeledes vigtigt, at udnyttelse af de levende ressourcer er baseret på bæredygtighedsprincippet. Naalakkersuisut vil derfor fortsætte sit arbejde på, at hvalfangstkommissionen fortsat skal være den der regulerer og beslutter antallet af de hvaler, der fremover kan fanges.

Om forsoning

Grønland har i sin tid været en koloni af Danmark. Gennem tiden, har Grønland udviklet sig til at blive et selvstyrende land. I den udvikling vi har gennemgået som land og folk, har en stor del af vor fokus været på juridiske og økonomiske forhold i mellem Danmark og Grønland. Vi har fået udviklet meget, ikke alt, men meget indenfor vore rettigheder og de økonomiske forhold. Vi er nu kommet så langt, at vi som grønlandere i dag er et anerkendt folk i folkeretlig forstand med ret til selvbestemmelse. En anerkendelse og ret, som det grønlandske folk besidder i henhold til international lovgivning under FN.

Men i de skridt som vi har taget, i udviklingen i vort samfund, i udvikling som folk, da har vi forsømt at få talt ud. Vi har forsømt at debattere og behandlet de begivenheder, de kolonistrukturer samt de forhold, der i nogle tilfælde eksisterer i mellem befolkningsgrupperne i Grønland den dag i dag. Disse forhold og debatter, har vi behov for at få i gang under faste ordnede rammer. Og tage konsekvenserne af de anbefalinger, der kan komme ud af sådanne debatter. Derfor har Naalakkersuisut taget initiativ til, at vi i år opretter Grønlands Forsoningskommission.

Jeg vil vove at påstå, at der i krydsfeltet mellem vor historie og forholdene mellem vore befolkningsgrupper findes nogle af de største tabuer i vort land i dag. Vi er nødt til at bryde disse tabuer for at forlige os med tingenes tilstande og styrke erkendelsen af sammenhængene. Vi skal også være klar til at ændre på tingenes tilstande, hvis der kommer uhensigtsmæssige forhold frem. Det er forhold, hvor mange borgere forståeligt nok kan have følelser i klemme ved.

Følelser, der skal bearbejdes. Forsoning er derfor det næste naturlige skridt. Forsoning med fortiden, med begivenhederne og forholdene i mellem befolkningsgrupperne og med os selv. Vi må nu sætte os selv i centrum i vort eget land, og tage de næste skridt som folk. Så endnu flere borgere selv kan tage magten over deres eget liv og bidrage positivt til vort samfund.

En forsoningsproces er en omfavnende proces. Det skal og må ikke være en ekskluderende proces. Men det er en proces som til tider kan være svær, hvor ubehagelige emner kan blive bragt på bane. I de situationer er det vigtigt at huske, at vi gør det for at få bearbejdet begivenhederne i vor historie og forholdene i mellem os for at kunne komme styrket ud af processen. Jeg glæder mig til, at vi kommer i gang, og til at vi er kommet igennem det. Til vi kan komme videre og se tilbage på forsoningsprocessen og anderkende den som en skelsættende og styrkende periode i vort lands og folks historie. Grønland er et unikt land, og grønlandere er et unikt folkefærd. Sammen med andre, der har valgt at bosætte sig her, og som lever side om side med os, udgør vi et folk, der tager de udfordringer op, der set udefra kan virke umulige at løse. Og vi løser dem.

Afslutning

Jeg vil gerne overbringe mine hilsener til de af vore landsmænd, der opholder sig i Danmark, og i andre lande.

Jeg vil på vegne af Naalakkersuisut sende en hilsen til Hendes Majestæt Dronningen og det danske kongehus, Folketinget, den danske regering, det Færøernes Lagting og Landsstyre, samt til de danske og færøske folk.

Året 2013 er gået. Vi har alle set tilbage på året, der gik, og vore tanker har været med vore kære.

Jeg vil takke alle fordi de er med til at bidrage til dette samfund. Det gælder fiskere, fangere, landmænd, lønmodtagere og erhvervslivet, for deres indsats og for deres positive bidrag til samfundsøkonomien. Jeg vil også takke de ældre, som har arbejdet og knoklet igennem et langt liv, og som har bidraget til, at vi er der, hvor vi er nu. Jeg vil takke de gamle for de gode værdier som vi arver fra dem, og for deres erfaringer og overleveret viden og læring - det gør os stærkere.

Jeg er klar over, at ikke alle kan tage en uddannelse, eller har mulighed for at få arbejde der, hvor de er. Men jeg sætter pris på det bidrag alle yder, der hvor I er. Vi har alle noget at byde på. Vi er alle stærkere end vi tror.

2013 er endt. Må 2014 bringe fremskridt og sundhed for os alle.
Jeg ønsker alle et godt og lykkebringende nytår.